

مذاکرات مجلس

صورت مشروح مجلس روز یکشنبه ۸ خرداد ماه ۱۳۱۷ *

فهرست مطالب

- ۱ - تصویب صورت مجلس
- ۲ - بیانات آقای رئیس الوزراء و رئیس راجع بخرسندی دولت و ملت ایران از مواصلت بین خاندان سلطنت و خاندان خلطنت مصر
- ۳ - معرفی آقای علی سهیلی بسمت وزارت امور خارجه
- ۴ - تقدیم يك فقره لایحه و معرفی معاون وزارت مالیه از طرف آقای وزیر مالیه
- ۵ - بقیه شور لایحه اصول محاکمات حقوقی از ماده ۵۶۹
- ۶ - تصویب مرخصی آقای قراگرو
- ۷ - موقم و دستور جلسه آتی - ختم جلسه .

(مجلس دو ساعت پیش از ظهر بریاست آقای اسفندیاری تشکیل گردید)

صورت مجلس روز یکشنبه اول خرداد ماه را آقای مؤید احمدی (منشی) قرائت نمودند *

و خاندان سلطنت مصر پیش آمده است بقاهره عزیمت نمایم . اینک باموریت خود را باطلاع مجلس میرسانم و در عین حال از این پیش آمد که اهمیت و تأثیرات آن در عالم شرق و اسلام معلوم است (عموم نمایندگان -- صحیح است) این جانب و هیئت دولت مسرت و شادمانی خود را در مقابل مجلس اظهار میداریم . (نمایندگان -- صحیح است)

رئیس - خبر مسرت بخشی که جناب آقای رئیس -- الوزراء اعلام نمودند موجب نهایت شادمانی گردید نمایندگان مجلس از طرف خود و عموم ملت ایران

[۱ - تصویب صورت مجلس]

رئیس - در صورت مجلس نظری نیست (خیر) صورت مجلس تصویب شد

[۲ - بیانات آقای رئیس الوزراء و رئیس راجع به خرسندی دولت و ملت ایران از مواصلت بین خاندان سلطنت ایران و خاندان سلطنت مصر]

رئیس - آقای رئیس الوزراء فرمایشی داشتند ؟
رئیس الوزراء (آقای جم) -- از طرف قرین الشرف بندگان اعلیحضرت همایونی مأموریت دارم که برای انجام مقدمات مواصلت مسرت بخشی که در سایه توجهات اعلیحضرت همایون شاهنشاهی بین خاندان سلطنت ایران

(مطابق قانون ۸ اذر ماه ۱۳۰۵)

عین مذاکرات مشروح چهل و سومین جلسه از دوره یازدهم قانون گذاری

اداره تند نویسی و تحریر صورت مجلس

اشامین جلسه گذشته که ضمن صورت مجلس خواصه شده :

غائب بالا اجازه آقای اردیاب کیخسرو .

غائب بی اجازه - آقایان : موخر - دبیر سهرابی - بکیور - قراگرو - پناهی

دیرآمدگان بی اجازه - آقایان : بقوانی - انجمنی - دکتر ادهم - وکیلی - مولوی

مراتب بریکت چاکرانه خود را به پیشگاه اعلیحضرت
 همایون شاهنشاه بزرگ تقدیم میدارند. (عموم نمایندگان -
 صحیح است) این وصلت فرخنده از جهات بسیار موجب
 خرمی و شادمانی ایرانیان شده است (صحیح است)
 یکی از این جهت که تمام اهل این کشور بوجود مبارک
 والا حضرت شاهنشاه زاده برومند و ولیمهد ارجمند
 ایران علاقه دارند و اوصاف حمیده و بزرگواری آن
 را تجلیل مینمایند. (نمایندگان - صحیح است - صحیح
 است) دیگر از این لحاظ که خاندان جلیل سلطنتی
 مصر از روزگار دیرین بعظمت و خدمت ب علم و تمدن
 مشهور است (صحیح است) و این پیوند مبارک در
 احوال عمومی شرق و مصالح اسلامی تأثیری بسزا خواهد
 بخشید و بر مراتب یکجبهتی و مودت ایران و مصر که
 از روزگار باستان رشته محبت و یگانگی در میان آنان
 استوار بوده خواهد افزود (نمایندگان - صحیح است)
 مجلس شورای ملی از جانب همه افراد ملت اهنیت
 خالصانه به پیشگاه هر دو خاندان جلیل سلطنتی تقدیم و
 سعادت و عظمت ذات فرخنده صفات والا حضرت همایون
 و بانوی عظیم الشأن معظم له را از درگاه خداوند متعال
 خواستار است (عموم نمایندگان - صحیح است)
[۳ - معرفی آقای علی سهیلی بسمت
وزارت امور خارجه]

رئیس - آقای رئیس الوزراء
 رئیس الوزراء - نظر باینکه آقای عدل که سابقاً بسمت
 وزارت امور خارجه معرفی شده بود مأموریتی
 خاصه اخلای پیدا کرده است بر حسب امر و اراده ملوکانه
 آقای سهیلی وزیر مختار ایران در لندن بسمت وزیر
 امور خارجه انتخاب شده است اینک بمجلس شورای
 ملی معرفی میشود (نمایندگان - صحیح است - مبارک
 است)
[۴ - تقدیم يك فقره لایحه و معرفی معاون
وزارت مالیه از طرف آقای وزیر مالیه]
 رئیس - آقای وزیر مالیه

وزیر مالیه - چون مسوولاً و جوی که هر سال برای
 ساختمان راه آهن از محل اعتبار وجوه نقد و شکر
 تخصیص داده میشد در خود قانون متمم بودجه منظور
 میگردد امسال چون در آنموقع بودجه راه آهن مهین
 نشده بود در قانون متمم بودجه نوشتیم و يك لایحه
 علیحده تهیه شده است برای تخصیص مبلغ یکصد و
 هفتاد میلیون ریال علاوه بر آن یکصد و پنج میلیون
 ریالی که از اعتبارات بودجه کشور پرداخته میشود
 برای مخارج راه آهن این لایحه برای این اعتبار تقدیم
 میشود. بعلاوه آقای اللهیار صالح را بسمت معاونت
 وزارت مالیه معرفی میکنم

[۵ - بقیه شور اول لایحه اصول محاکمات حقوقی
از ماده ۵۶۹]

رئیس - بقیه شور گزارش کمیسیون عدلیه راجع
 به اصول محاکمات حقوقی از ماده ۵۶۹ شروع میشود:
 فصل سوم - دراعاده محاکمه

مبحث اول - در جهات اعاده محاکمه
 ماده ۵۶۹ - در صورت وجود یکی از جهات اعاده
 محاکمه نسبت با حکام زیر ممکن است درخواست اعاده
 محاکمه نمود

- ۱ - حکم حضوری استینافی
- ۲ - حکم غیابی استینافی که مدت اعتراض آن
 منقضی شده باشد
- ۳ - حکم حضوری بدوی که بطور قطعی صادر
 شده است
- ۴ - حکم غیابی بدوی که مدت اعتراض آن منقضی
 شده و غیر قابل استیناف صادر شده است

رئیس - آقای تقاب
 تقاب - عرض بنده فقط راجع به شق چهارم است
 میخواستم آقای مخیر محترم توضیح بدهند حکم غیابی
 که مدت اعتراض منقضی شده است و غیر قابل استیناف
 صادر شده تطبیق با موازین کلبه نمیکند ممکن است
 نوشته شود مدت اعتراض گذشته و قطعی شده بنظر بنده
 این طور بهتر است

مؤید احمدی (مخیر) - گمان میکنم آقای تقاب
 در کمیسیون هم این اعتراض را فرمودند و نظر آقای
 وزیر عدلیه این بود که اگر حکم قابل استیناف باشد
 در مدت استیناف استیناف میدهد و اگر چنانچه قطعی
 باشد و غیر قابل استیناف باشد راه اعاده محاکمه را
 برایش میگذارند با این مراتب بنده عقیده ام این است که
 پیشنهادی بفرمایند که بیاید در کمیسیون و برای شور
 دوم اصلاح بهتری شود

رئیس - ماده ۵۷۰
 ماده ۵۷۰ - جهات اعاده محاکمه از قرار زیر
 است:

- ۱ - اگر در مطلبی که موضوع ادعا نبوده است
 حکم صادر شده باشد
- ۲ - اگر حکم بمقدار بیشتر از مدعی صادر شده
 است
- ۳ - در صورتیکه در مفاد يك حکم مواد متضاد باشد
- ۴ - در صورتیکه حکم قطعی محکمه مخالف باشد
 با حکم قطعی دیگری که سابقاً همان محکمه در خصوص
 همان دعوی و بین همان اصحاب دعوی صادر کرده
 بدون اینکه سبب قانونی موجب این مغایرت باشد
- ۵ - در صورتی که طرف مقابل مستدعی اعاده محاکمه
 حیل و تقلبی نموده باشد که در حکم محکمه مؤثر بوده
- ۶ - اگر حکم محکمه مستند با اسنادی بوده است
 که بعداً مجعولیت آنها ثابت شده باشد
- ۷ - اگر بعد از صدور حکم اسناد و نوشتجاتی
 یافت شود که دلیل حقانیت مستدعی اعاده محاکمه بوده
 و ثابت گردد که آن اسناد و نوشتجات را طرف مقابل
 مکتوم داشته و یا باعث کتمان آنها بوده

رئیس - آقای طباطبائی
 طباطبائی عرض کنم که در کمیسیون هم گویا
 مذاکره شد حالا بنده عقیده دارم که در قسمت ۷ این
 ماده که مینویسد: اگر بعد از صدور حکم اسناد و

نوشتجاتی یافت شود که دلیل حقانیت مستدعی اعاده
 محاکمه بوده و ثابت گردد که آن اسناد و نوشتجات
 را طرف مقابل مکتوم داشته و یا باعث کتمان آنها بوده.
 تا جمله (مستدعی اعاده محاکمه بوده) بقیه بنده
 کافی است برای اینکه فرق نمیکند اسناد و نوشتجات
 یا دست طرف مقابل باشد و او باعث کتمانش باشد و
 یا دست دیگری باشد چه فرق میکند وقتی که نوشتجات
 و اسناد بدست آمد که مثبت حق طرف بود کافی است
 که اعاده محاکمه را بخواهد

مخیر - نظر آقای طباطبائی البته از جنبه احقاق حق
 بنده تصور میکنم خیلی نظر خوبی است چون محاکمه
 برای این است که رسیدگی و احقاق حق بشود ولی
 يك اسنادی مال يك کسی بوده است و در جریان محاکمه
 آن اسناد در دست او نبوده و ابراز نداشته و در محاکمه
 بدوی و استینافی و تمیز محکوم شده حالا اسنادی
 پیدا کرده البته بصرف این نمیشود بالاخره اگر قانون
 پیش بینی بکند که هر کسی که يك محاکمه بدوی
 و استینافی و تمیزی تمام مراحل را طی کرده فوراً
 بیاید بگوید که آقا من يك نوشتجاتی داشتم که نبود
 و حالا پیدا کردم و بیاید محاکمه را از سر بگیرد با این
 ترتیب تسلسل میشود و آخر ندارد ولی يك مورد است
 که مقنن آنرا در نظر گرفته است که اعاده محاکمه
 بشود يك کسی است اسنادی داشته دست طرف مقابل
 و طرف مقابل مکتوم کرده و در موقع محاکمه باو
 نداده است بعد کشف شد که آن اسناد هست در همان
 محاکمه مثلاً فرض کنید برادر بزرگی بوده برای اینکه
 حق برادر کوچکش را بخورد آمده است از او عریضه
 داده و محکومش کرده بعد از آنکه تمام مراحل طی
 شده قضایائی پیش می آید که آن اسناد بدست آمده
 اینجا قانون پیش بینی کرده که باید آن محاکمه را
 اعاده کند و از سر بگیرد برای اینکه اسنادش دست
 مدعیش بوده است ولی اگر نباشد که این کار را عمومی
 کنند که هر کس بعد از محاکمه يك اسنادی پیدا کرد

معا کیمه را از سر بگیرند نمیشود و عملی نیست يك باطل را حقیقت دادند علمای حقوق که میگویند مجاکمه برای قطع خصومت است احقاق حق واقعی را کسی نمیداند پرونده تشکیل میشود و در آن پرونده يك ادله و براینه هست و محکمه روی آنها رسیدگی میکند و تشخیص میدهد که حق با این است یا با آن است و يك حکمی میدهد شاید حکم صحیح نباشد ولی برای قطع خصومت است که آمده اند محاکمه قرار داده اند و درجات معین کرده اند که اگر در ابتدای محکوم شد میتواند استیناف بدهد بعد تمیز بدهد (اگر چه تمیز مرحله سوم رسیدگی نیست و برای این است که به بینند جریان قانون درست اعمال شده است یا خیر) بعد محاکمه قطعی میشود حتی در شرع اسلام هم همینطور است زیدی از عمرو صد تومان قرض کرد و بعد منکر شد و می آید قسم می خورد قسم چه میکند میگوید دیگر حق نداری و محاکمه ختم میشود چرا؟ برای اینکه شرع میگوید اگر طرف هم واقعا بدهکار بوده است همین که قسم خورد دعوی اکتف شده است ولی آن چیزی را که در قانون پیش بینی کرده این است که اگر در نزد طرف مقابل اسنادی بکتوم مانده باشد حالا بعد از محاکمه اسنادش پیدا شد آن محاکمه را اعاده کنند ولی بطور کلی البته تصدیق در محاکمه که نمیشود

رئیس - آقای اوحدی

اوحدی - وجود مبحث اعاده محاکمه که در این قانون پیش بینی شده دلیل واضحی است که قطعه نظر محولت در تقدیم این لایحه به مجلس شورای ملی برای این نبوده است که دعوی همینقدر که قطع و فصل شد بطلان آن ام باطلا قضیه خانم یافته باشد اگر این نظر بود وجود مبحث اعاده محاکمه هیچ لزومی نداشت اعاده محاکمه برای این در نظر گرفته شده که بر فرض دعوی در مرحله ابتدای استینافی و تمیزی بین دو نفر قطع و فصل شد ولی به باطل و اسنادی که دال بر حقیقت است از متداین است بعداً کشف شد برای

حقیقت حق آن طرفه که مستندانی بعداً کشف او آمده او را ذیحق خواهد کرد بابل اعاده محاکمه باز شده اینجا بنده چنانچه در کمیسیون عدلیه هم حضور آقای وزیر عدلیه عرض کردم از ایشان درخواست کردم که يك کلمه اعم در این قسمت اضافه شود همینطور که اینجا نوشته شده که اگر بعد از صدور حکم اسناد و نوشتجاتی یافت شود که دلیل حقیقت مستدعی اعاده محاکمه بوده يك کلمه (اعم) اینجا اضافه شود یعنی اعم از اینکه آن نوشته پیدا شده بوسیله کتمان طرف مقابل باشد یا نباشد قبول شود این را استدعا کردم که حصر نکنند نوشتجات یافت شده را به نوشتجاتی که طرف دعوی آنها مکتوم داشته است یا سبب کتمان بوده است . یکی دیگر نکته را که میخواستم عرض کنم که در محاکم مورد اشکال خواهد شد کلمه ثبوت است که در این قسمت قید شده است این کلمه ثبوت در يك مواردی خیلی واضح است چنانچه در قسمت بعد که میگویند اگر ثابت شد حکم قطعی مستند بسندی بوده که جعلیش بعداً ظاهر شده البته این ثبوتش در این مورد به حکم محکمه است یعنی بموجب حکم محکمه ثابت شد که مستند دعوی مجعول بوده است ولی اینجا اگر يك اسنادی بدست بیاید و ثابت شود که طرف مقابل مکتوم داشته اینجا ثبوت چه چیز است و چه معنی دارد یعنی باید بموجب حکم محکمه ثابت شود که او این اسناد را مکتوم داشته است ؟ اگر این مقصود است که اسباب اشکال میشود این را خواستم آقای وزیر عدلیه توضیحی بفرمایند که ثبوت در اینجا چه معنی دارد که رفع ابهام و اجمال آن شده و محاکم هم دچار ابهام و اشکال نشوند

وزیر عدلیه - با توضیحاتی که آقای مخبر کمیسیون دادند که بنده فقط به قسمت آخرش رسیدم خیال می کردم که مستغنی هستم از این که در اطراف ماده ۵۷۰ توضیحات بیشتری بدهم فقط يك جمله اضافه می کنم توضیحات ایشان آنهاهم بطور کلی که اعاده محاکمه

بطوری که در این قانون پیش بینی شده است يك وسیله فوق العاده است و وسیله عادی نیست مثل استیناف و تمیز و باصلاح اسمش رویش است یعنی کار آسانی نیست کار معمولی نیست که دری باز باشد بروی هر کس يك دری است باز شده برای مواقع خیلی مخصوص و متذکر هم هستید که این در يك رخه است باستحکام اصل قضائی وقتی که يك حکمی از مراحل قضائی صادر شد و استینافش گذشت تمیز هم ابرام کرد این استحکامش حتی میخواهم بگویم خیلی بیشتر از يك قانون است بطوری که در کمیسیون هم توضیح دادم که قانون وقتی از مجلس گذشت با اینکه از قوه مقننه گذشته است ولی خود قوه مقننه که به يك قانونی رأی داده است بعد میتواند مطابق نظامنامه داخلی مجلس شورای ملی قانون دیگری که ناسخ آن باشد یا اصلا با يك ماده آنرا نسخ نمایند ولی قاضی بطور کلی حکم خودش را نمیتواند بهم بزند . يك حکمی که از عدلیه صادر شد از هر توبی محکمر است و هیچ توبی نمیتواند آنرا بهم بزند (صحیح است) این است که اگر در قوانین يك اعاده پیش بینی شده است برای محاکمه در نظر باید گرفت که این اعاده محاکمه يك رخه است باین اصل مسلم پس باید اینطور بهمین قدر قانع شویم که زیاده روی نشود و واقعا يك موافقی که يك دلائل جدیدی که با این ترتیبات بدست آمد اعاده شود والا اگر يك کسی اسناد و نوشتجات خودش را در صندوقش گذاشته باشد مدتها هم گذشته باشد و بخودش زحمت ندهد که برود صندوق و اسباب پدرش را بگردد که چه بوده است ولی پس از محکومیت و اینکه کار گذشته است آقای باید بگویند من در صندوق پدرم کاغذی پیدا کردم ، خوب میخواستی زودتر پیدا کنی اگر يك جهاتی مکتوم بوده و از بد او خارج بوده است درست ولی نه اینکه وقت نکرده ام و اینها با این عذرها اگر بخواهند راه تجدید محاکمه و اعاده محاکمه را باز کنند آنوقت دیگر سنک روی سنک نمیمانند و مبانی

قضائی متزلزل میشود. این قسمت را هم که راجع به ثبوت فرمودند عرض میکنم که این توضیح واضح است که البته ثبوت باید در يك محکمه باشد یا با يك سند رسمی ثابت شود یا در محکمه ثابت شود
رئیس - ماده ۵۷۱
مبحث دوم - در موعد اعاده محاکمه
ماده ۵۷۱ - مهلت اعاده محاکمه ده روز است و بطریق زیر شروع میشود :
۱ - نسبت باحکام حضوری از تاریخ ابلاغ
۲ - نسبت باحکام غیابی از تاریخ انقضاء مدت اعتراض
رئیس - ماده ۵۷۲
ماده ۵۷۲ - اگر اعاده محاکمه بجهت متغایر بودن دو حکم باشد ابتداء مهلت از تاریخ آخرین ابلاغ هر يك از دو حکم است
رئیس - ماده ۵۷۳
ماده ۵۷۳ - اگر سبب اعاده محاکمه مجعول بودن اسناد باشد ابتداء مهلت اعاده محاکمه تاریخ ثبوت جعلیت بموجب حکم نهائی است
رئیس - ماده ۵۷۴
ماده ۵۷۴ - هر گاه سبب اعاده محاکمه حيله و تقلب طرف مقابل یا وجود اسناد مکتومه باشد مهلت از تاریخ ثبوت حيله و تقلب یا وصول نوشتجات مکتومه بدست صاحب آن شروع میشود و تاریخ آن باید باقرار در محکمه و یا بسند کتبی باشد
رئیس - ماده ۵۷۵
ماده ۵۷۵ - مفاد ماده ۴۶۶ و ۴۶۷ در اعاده محاکمه رعایت میشود
رئیس - ماده ۵۷۶
مبحث سوم - در ترتیب استدعای اعاده محاکمه و رسیدگی
ماده ۵۷۶ - اعاده محاکمه بر دو قسم است - ۱ - اصلی ۲ - طاری

رئیس - ماده ۵۹۸

ماده ۵۹۸ - دادن مهلت پس از اقصاء موغدی که در قانون معین شده در غیر موارد مذکور در ماده فوق وقتی قبول میشود که بمحکمه ثابت شود که در اعلام مهلت سهو یا خطائی شده بآن جهت استفاده از مهلت ممکن نبوده است و یا درخواست کننده مهلت ثابت نماید که عدم استفاده از موعد بواسطه مواعی بوده که رفع آن مواع در حیطه اقتدار درخواست کننده نبوده

رئیس - ماده ۵۹۹

ماده ۵۹۹ - مرض اصحاب دعوی را با امکان توکیل نمیتوان موجب عدم استفاده از موعد و جهت استمهال قرار داد

رئیس - ماده ۶۰۰

ماده ۶۰۰ - در صورت قبول درخواست درخواست کننده موعد جدیدی معین میشود و این موعد نباید بیش از موعدیکه قانوناً مقرر است باشد

[۶ - تصویب مرخصی آقای قراگزلو]

رئیس - گزارشی از کمیسیون عرایض و مرخصی رسیده است قرائت میشود :
آقای قراگزلو برای معالجه درخواست سه ماه مرخصی از تاریخ ۲۵ اردی بهشت ۱۳۱۷ نموده اند و کمیسیون بنا درخواست ایشان موافقت نموده اینک گزارش آن بعرض میرسد

رئیس - موافقین با مرخصی آقای قراگزلو قیام فرمایند (اغلب قیام نمودند) تصویب شد

[۷ - موقع و دستور جلسه بعد - ختم جلسه]

رئیس - اگر موافقت میفرمائید جلسه را ختم کنیم (صحیح است)

جلسه آتیہ روز یکشنبه ۱۵ خرداد سه ساعت پیش از ظهر دستور لوایح موجوده

(مجلس یکساعت و ربع پیش از ظهر ختم شد)
رئیس مجلس شورای ملی - حسن اسفندیاری